

1845 henbistes de næringsdrevende og deres Arbejdere til at enes om, hvad de kunde blive enige om, ved de Voldgiftsretter, som de kommunale Forsamlinger oprettede omkring i Kommunerne; det var altsaa Magistraterne — om man maa kalde dem saaledes med et kort Udtryk — der tog sig af Sagen og ledede Behandlingen af disse Sager, og ved de senere Forandringer af Næringsloven er det samme Forhold vedblevet indtil op mod vor Tid. I 1870 begyndte der at komme Kræfter frem om, at der burde være mere Fasthed i disse Afgørelser, saa at de kunde faa mere Retsvirkning, end de havde haft før. Midt i Trierne rettedes der en Anmodning til Rigskansleren om at fremkalde en Lov om Oprettelse af Arbejdsretter. Straks forlangte man, at de skulde indføres obligatorisk i Kommunerne; men Aaret efter blev der vedtaget en Resolution, hvori man frasaldt den obligatoriske Ordning og altsaa gik et Skridt tilbage fra det, man tidligere troede var rigtigt, man mente altsaa, at have vovet sig for langt frem. I 1889 forelagde Regeringen et Lovforslag, som blev vedtaget Aaret efter, altsaa i Aaret 1890; det er den Lov, som nu bruges, og det er den, som har været Forbillede for dette Lovforslag. Det er vistnok ikke mange Steder, den er indført, i alt Fald kan den ikke have virket i ret lang Tid. Jeg ved f. Eks., at paa et Sted, hvor man skulde synes, at man hurtig maatte have været med, fordi det egner sig for Indførelsen af en Arbejdsret, nemlig i Berlin, have de først faaet Bedtægter for Benyttelsen af Arbejdsretter og Enighedskamre stadsfælede i November Maaned 1892, og først sidst i Januar 1893 have de kunnet stride til at vælge Bisiddere i Retten. Den Ret, der saaledes er i Berlin, har altsaa kun kunnet virke i ganske kort Tid, og det er endog saa muligt, at den første Beretning om dens Virksomhed ikke en Gang er udkommen endnu. — Det forekommer mig nu, at inden man gaar videre frem med Behandlingen af dette Lovforslag, burde man søge Oplysning om, hvorledes Loven har virket ikke blot i Berlin, men ogsaa andre Steder i Tyskland, hvor Forholdene nærmest sig vore herhjemme, thi det har efter min Mening overordentlig meget at betyde, at vi ikke springe ud i noget, hvis Betydning ikke staar klart for os, og for de allerfleste tror jeg egentlig, at det ikke staar klart, hvad Sagen egentlig gaar ud paa, eller hvorledes Loven vil komme til at virke i vore smaa Forhold. Jeg har Grund til at sige det. Efter de Oplysninger, man faar gennem Følelsesrepræsentationens Skrivelse til det høje Ministerium, have saa mange Haandværksforeninger omkring i

Landet udtalt deres Opfattelse af dette Lovforslag og ønsket Endringer foretagne i det, og det maa være, fordi de troede, at de kunde komme til at bruge denne Lov. Men det kunne de efter min Overbevisning ikke komme til. Til at oprette en Arbejdsret skal der dog paa det Sted, hvor den skal oprettes, have de nødvendige Kræfter. En Formand kan altid faas, men det nødvendige Antal af Bisiddere vil det være overordentlig vanskeligt og for mange Steders Vedkommende, tør jeg sige, umuligt at skaffe til Beje. Der skal være mindst 4 Bisiddere, 2 Arbejdsgivere og 2 Arbejdere; det er jo meget lidt, men alligevel kan det være vanskeligt nok at skaffe dem til Stede, thi det er jo rimeligt, at de fleste af de paagældende Personer, der kunde bruges, ville være interesserede i den Sag, som kommer til at foreligge. 4 ere imidlertid det allermindeste, der kan være, og naar nogen af dem er interesseret i Sagen, er jeg eller af andre Grunde ikke kan møde, har man ingen Ret i Døjløkket. Der er ganske vist Steder, hvor man vanskeligt kan skaffe endogaa det ringe Antal til Beje, som her er Tale om. Der vil altsaa fremkomme store Vanskeligheder. Det blev da ogsaa udtalt af den ærede Forslagsstiller, den ærede Folketingsmand for Aalborg (Bramsen), at man herhjemme kun kunde vente at faa Arbejdsretter indførte i de større Kommuner, hvor Industrien er stærkt udviklet eller meget fremskreden. Omtrent saaledes udtrykte den ærede Folketingsmand sig. Jeg stønner nu ikke, at Industrien her i Landet noget Sted er fremskredet saa stærkt, at den paa nogen Maade kan sammenlignes med Forholdene i andre Lande. — Den ærede Folketingsmand sagde, at man rimeligvis kunde faa en Arbejdsret i Kjøbenhavn og maaske et Par Stykker til her i Landet. Jeg synes imidlertid, at det er noget lidt at faa en Ret her i Kjøbenhavn og maaske 2 til her i Landet, men jeg tror, han har Ret i, at det højest vil blive saa.

Der forekommer mig saaledes ikke at være tilstrækkelig Anledning til allerede nu, naar man ikke har set Loven virke andetsteds, at gribe til noget saadant, i Særdeleshed, da Udarbejdelsen af den ny Næringslov eller Færdiggørelsen deraf forhaabentlig staar for Døren; der er jo noget i Forslaget til den, og kan maaske komme mere, som kan bevirke, at de Voldgiftsretter, som man nu har arbejdet med i adskillige Aar omkring her i Landet i de større Kommuner, kunde faa en større og fastere Udvikling, end de have, saa at vi godt kunde gaa paa dem i nogen Tid og se Tiden an, inden man